

FORMA MINORUM

Mottó:

„Mivel az Egyház egész apostolkodásának forrása és kiindulópontja Krisztus, az Atya küldötte, nyilvánvaló, hogy a világiak apostolkodásának termékenysége attól függ, hogy mennyire eleven a kapcsolatuk Krisztussal, az Úr szava szerint: "Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz, hisz nélkülem semmit sem tehettek" (Jn 15,5)

A SZENTEK ERÉNYEIBŐL A LÉNYEGET VEDD ÁT!

Kézzelfoghatóan meggyőződtem egy dologról, s most egészen világos lett előttem: Teljesen hamis elképzelésem volt életszentségemet illetően.

Minden cselekedetemben, vagy még a legkisebb hibámban is egy szent életét tartottam tükörcépszerűen magam előtt, akit a legapróbb tettemben is utánozni akartam, olyan pontosan, mint például egy festő, aki lemásolja Rafael képét.

Mindig így beszéltem: Gonzaga Szent Alajos most ebben az esetben így és így cselekedne, vagy pedig ő nem tenné meg ezt meg ezt. Azonban így sohasem tudtam elérni, amit elképzeltem, s ez nyugtalansággal töltött el. Ez a módszer tehát nem vált be.

A szentek erényeiből a *lényeg*et s nem a lényegtelen járulékos részeket kell átvenni. Én nem Szent Alajos vagyok, s nem úgy kell szentté lennem, ahogy ő, hanem saját lényem, jellemem szerint, és a tőle teljesen különböző életkörülmények között.

Nem lehetek senkinek vértelen, száraz és merev másolata, még ha az illető tökéletes példakép is. A jó Isten azt akarja, hogy úgy kövessük a szenteket, hogy erényes életük velejét tegyük magunkévá, változtassuk át vérünnké, s alkalmazzuk azt sajátos hajlamainknak és körülményeinknek megfelelően. Ha Szent Alajos az én helyzetemben lenne, egészen másképpen lenne szent, mint ahogy lett.

Szent XXIII. János pápa

85.

2014. október

Szent XXIII. János:
A szentek erényeiből...

Szent Edith Stein:
A holokauszt éve kapcsán...

Komáromi János ofs.
Család az erények iskolája

Barsi Balázs OFM:
Asszony, íme a te fiad
- Íme a te anyád

Ómagyar Mária siralom XIII. sz.

Szabó Ferenc SJ.
Szeretet hullámhosszán

Celler Zsuzsa ofs. fordításában:
Szent Lajos lelki élete
1. rész

Szent Ferenc:
megáldja testvéreit halála előtt

Felirat Carceriben

Mécs László:
Fényt hagyni magunk után !

SZENT EDITH STEIN

Zsidó családból született a németországi Wroclawban. 1904-ben kitért a judaizmusból és ateista lett. A Göttingeni Egyetemen Edmund Husserl tanítványa lett, doktorátust szerzett, majd Husserl asszisztenseként dolgozott tovább. 1921-ben elolvasta Avilai Szent Teréz misztikus önéletrajzát, majd 1922.január elsején megkeresztelkedett, ezután dominikánus leányiskolában lett nevelő tanár. Ő fordította németre *Henry Newman* bíboros leveleinek és naplójának egy kötetét, *Aquinói Szent Tamás De veritate* (Az igazságról)c. művét és tanulmányozta a katolikus filozófiát. A náci kormányzat által hozott antiszemita törvények értelmében meg kellett válnia docensi állásából. 1933-ban belépett a karmeliták kölni rendházába, ahol ***Teresa Benedicta a Cruce*** (*Keresztről nevezett Terézia Benedicta*) nevet kapta. Rendje a növekvő náci fenyegetés miatt Hollandiába helyezte. Több keresztény filozófiai könyvet írt. A holland püspöki kar ellenállása miatt Hitler elrendelte az áttért zsidók letartóztatását, s ekkor őt is letartóztatták Rosa nővérével együtt, és az auschwitzi koncentrációs táborba szállították, ahol 1942. augusztus 9-én halt meg. II. János Pál pápa 1987. május 1-én boldoggá, majd 1998. okt. 11-én szentté avatta. mártírként tiszteljük, ünnepe augusztus 9.

„Ez a kereszt árnyéka, amely népemre vetődik. Ó, bár belátásra bírná! Ez az átok beteljesedése, amelyet népem magára kívánt! Káint üldözni kell, de jaj annak, aki Káinhoz nyúl!...” - írja

Letartóztatásakor így szólt testvérehez: *„Gyere, hiszen a népünkért megyünk!”*

*Engedd, Uram, hogy vakon járjam az utakat,
amelyek a tiéd.*

*Nem akarom megérteni akaratodat,
hiszen gyermeked vagyok!*

Bölcsesség Atyja, az én Atyám is vagy.

Ha éjszakában vezetsz is, magadhoz vezetsz.

*Uram, hadd történjék, amit akarsz:
én készen állok!*

*Még ha életemet ez időben nem is
békíted meg.*

Hisz Te vagy az idő Ura: tiéd a Mikor.

A Te örök jelened egykor az enyém is lesz!

*Válts mindent valóra, miként terveidben
elgondoltad!*

*Ha majd csendesen áldozatra hívsz, segíts is
végbevinni azt!*

(Edith Stein)

„A természetes szeretet azt akarja elérni, hogy a szeretett ember az övé legyen, és hogy őt lehetőleg osztatlanul birtokolja. Krisztus ezért jött el, hogy az elveszett emberiséget az Atya számára szerezze vissza.

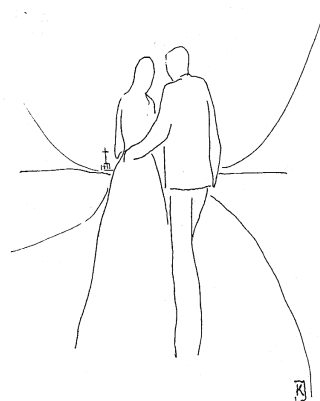
És aki az Ő szeretetével szeret, az az embereket nem magának akarja megszerezni, hanem Istennek. Természetesen egyúttal ez a legbiztosabb útja annak is, hogy őket mi is örökre birtokolhassuk. Mert, amikor egy embert Isten védeltségébe helyeztünk, akkor Istenben egyek leszünk vele, míg ha magunknak hódítjuk meg, akkor előbb-utóbb elveszítjük.”

„A természetes szeretet annak szól, akit vagy a vér köteléke fűz hozzánk vagy, aki valami jellembeli rokonság, esetleg közös érdek kapcsán áll hozzánk közel. A többiek „idegenek”, akikhez „*semmi közünk sincs*” lényük egyeseknek esetleg még kellemetlen is, úgy hogy lehetőleg távol tartjuk őket magunktól. **A keresztény ember számára nincs „idegen ember”.** Ő mindenkor felebarát, aki előttünk van és akinek a legnagyobb szüksége van ránk. Nem számít, hogy rokon-e vagy sem, „*szeretjük-e*” vagy sem. Krisztus szeretete nem ismer határokat és nem szűnik meg sohasem. Nem riad vissza sem a szennytől, sem a rútságtól. Krisztus a bűnösökért jött és nem az igazakért.”

(Szent Edith Stein)

CSALÁD AZ ERÉNYEK ISKOLÁJA

Sok – talán egyre több – gondolat tornyosul elénk a család vonatkozásában. Egyre nagyobb létszámban és mennyiségben árasztja el a könyvpiacot és a minden-irányú médiákat a családról való gondolkodás megkerülhetetlen fontossága. Talán érzékelhető veszélyt jelezve!

Ez természetesen nem új keletű kérdéskör. Ezért, mint egyházunkat is teljességében érintő kérdés, a nehézséget segítő törekvésként **rendkívüli szinódust hívnak össze a jövőre** esedékes szinódus előtt, ahol szintén a családról kívánnak gondolkozni.

Bizony ezt követően sem gondolhatjuk, hogy csak a szinódusok által alaposan végiggondolt és kidolgozott gondolatok tanulmányozására hagyatkozhatunk. *Természetesen minden megfontolásra ajánlott buzdítását meg kell szívlelnünk és életünk részévé kell tennünk.*

A mindannyiunkat körülvevő és részben meghatározó – de nem determináló - körülmények fokozatosan és egyre megkerülhetlenebb módon vetik fel a nehézségekhez vezető okokat. Egyre inkább szorongat a változtatás követelménye és egyben kötelezettsége. Az életben maradás érdekében és reményében.

Szinte bizonyosra vehetjük, hogy tennivalóink közül a család vonatkozásában legfontosabb rendet teremtenünk. Elsősorban azért, mert ez a továbbélésünk záloga. Úgy tűnik, hogy a kiegészítő és segítő intézményként működő óvoda megfelelő alkalmazkodása és a mindenkori helyzethez való igazítása lehetővé teszi talpraállításunk lehetőségét. Remélhetően érzékelhető, hogy nem elméletek automatikus alkalmazása a feladat. Elsősorban az „erények iskolája”-ként is, – mert a családot kell megsegíteni pótolhatatlan hivatásának megsegítésében.

Ugyanis **„A tapasztalat azt tanúsítja, hogy a népek műveltsége és erőssége főként családjaink emberi minőségétől függ. Ezért a család iránti apostoli elkötelezettség felbecsülhetetlen értékű társadalmi tett.”** (Szent II. János Pál: *Christifideles laici* 40.)

Ezért is mondja az egyház és vele a pápa, hogy **„az emberiség jövője a családtól függ”** (Szent II. János Pál: *Familiaris Consortio* 1982).

Gondolataimat éppen a család vonatkozásában, azzal kezdem, hogy a jelenlegi társadalmi berendezkedésünk egyik megkerülhetetlen intézménye az óvoda. A jövő nemzedék szocializációját - még ha nem is optimálisan – az óvodák bevonásával remélhetjük. Természetesen vannak kivételek, de ezek nem vonják kétségbe a fentebbi megállapítást. De ez a tény nem azt jelenti, hogy társadalmi berendezkedésünk jó. Sőt abban sem ringathatjuk magunkat, hogy az óvodák esetleges kiterjesztése és optimális javulása révén automatikusan megjavulnak a körülményeink. Tudomásul kell vennünk, hogy a jelenleg szükséges szocializációs integrációt sokban megvalósító óvoda egy elveszett vagy elfelejtett, vagy esetleg nem vállalt emberi érték – a család – pótlására vagy legalább kiegészítésére létbehívott intézmény.

De érdemes hangsúlyozni, hogy a jelen körülmények között legnagyobb részt elengedhetetlenül szükséges. Így is kellene hozzáállnunk.

Sajnos a sok pozitív törekvés mellett mégis túlságosan nagy százalékban szerepet játszik a gyermek törvényes keretek között való „lerázása” megélhetési gondokra gondolva, vagy arra hivatkozva. Ugyanakkor azt is tudomásul kell vennünk, hogy több generációt érintő módon sérült, vagy életképes modellként át nem örökített „*anya modell*” hiányában nagy megértéssel kell hozzáállnunk az említettekhez.

Ezzel egyidejűleg képviselnünk lehet és kell, hogy a szabadon vállalt anyai tevékenység a maga személyes és logisztikai szempontból igen munkaigényes tevékenység felülírhatatlan érték, és egyben a valódi béke megteremtésének kihagyhatatlan feltétele a női génusz humánökológiát kiigazító tevékenységével. S bizony a szakszerű és igazságos finanszírozás esetén zavarba ejtően költséges tevékenység volna, ha mernénk komolyan venni.

Abban az esetben, ha ennek az anyai tevékenységnek pótlását kiváltani hivatott óvoda abban tetszeleg, hogy tökéletesebben oldja meg a szocializáció folyamatát, akkor torzítja azt az antropológiai képet, amire épülhet a jövő. Nem lehet kétséges, hogy adott társadalmi „*játékszabályok*” interiorizációs folyamatában hatékony – sőt hatékonyabb is lehet akár az intézmény – mint egy család, vagy az anya. De soha nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy az életre nevelés nem pusztán szabály-rendszerek átadásáról szól.

Természetesen arról is!

Tehát akkor amikor az óvodáról gondolkozunk nagyon is helytálló ha annak nevelési potenciálját beépítjük a mindennapjainkba.

Érdemes itt hangsúlyozni, hogy a valósághoz közelítő önismeret szükséges az óvodával együttnevelés felismeréséhez. Ugyanis a helyes önismeret valódi önbizalmat és nem elvakultságot támogat. Képesít a segítség elfogadására és adott esetben segítséget tud adni. Nehéz vagy lehetetlen azokkal az emberekkel beszélni erről a kérdésről, akik öngazolásként minden további gondolatot elvető érveként használják, hogy ők is óvodában nevelkedtek és lám milyen normálisak. Vagy – ami hasonlóan nehéz továbbgondolást eredményez – amikor saját gyermekének vagy gyermekeinek „eredményes” óvodai felnevelésével érvel.

Nem ritkán a lelkiismeret jelzéseit is visszautasítva. Ugyanis ezek az érvek még abban az esetben is, ha valóban normális az érvelő személy, vagy az általa is nevelt gyermekei, elsősorban nem csak az óvoda intézményét minősíti, hanem az egyéb más ráhatásokkal együtt a **gondviselő Isten szeretetét is jelezheti**. Ezt pedig érdemes tudatosítani! Nem képtelen gondolat, hogy az óvodát kiegészítő egyéb más hatásokkal együtt normálissá legyen az ember. Mint ahogy az sem kizárható, hogy ilyen-olyan szülői háttért kiegészítő óvodai hatás normalizálja a gyermek fejlődését. Tehát akkor amikor az óvodák megkerülhetetlennek látszó tevékenységét valójában a nevelendő gyermekek érdekében és egy harmonikusabb jövő építéséért fogjuk fel, nem gondolhatjuk azt, hogy az egyetlen megoldás a döntésképes ember nevelésére.

Fontosnak látom, hogy érdemben foglalkozzunk a jövőnket is meghatározó család valódi identitásával. Mert az egyikünk előtt sem kétséges, hogy a családot segítő minden irányú tevékenység nem helyettesítője, hanem minden esetben segítője a családnak. A családnak, amitől függ az emberiség jövője.

Bp. 2014. 07.29.

Komáromi János ofs.

„Asszony, íme a te fiad „

- „Íme a te anyád”

(Jn 19,27)

Ezzel a szóval Jézus először is édesanyjáról gondoskodik. A korabeli zsidó hagyományt figyelembe véve csak azért bizhatta Máriát a szeretett tanítványra, mert nem volt testvére; ha Máriának lettek volna még gyermekei, az ő kötelességük lett volna édesanyjukról gondoskodni. Ez a kijelentés tehát közvetett módon Mária örök szüzességét is bizonyítja.

Azonban ennek a Máriához és Jánoshoz intézett szónak első jelentésén túl van egy mélyebb és egyetemesebb értelme is, mely Máriától hite korábbi szintjének túlhaladását követeli meg, mint ahogy megkövetelte az angyal szava, majd a tizenkét éves Jézus szava a templomban, vagy később az a szó, mellyel Jézus anyjának és testvérének nevezett mindenkit, aki az Isten igéjét hallgatja és tettekre váltja (vö. Lk 8,19-21)

Mária életét hármas Pünkösöd foglalja keretbe, melynek során egyre hatalmasabb méreteken tölti be őt a Szentlélek. *Első pünkösdje*, Lélek-kiáradása nem más, mint szeplőtelen fogantatása.

Test szerint ugyan ő is Ádám ivadéka, de Isten, mivel szent Fia édesanyjául rendelte, léte első pillanatában belehelyezte a megváltás erőterébe. Nem kellett megkeresztelkednie, a Szentlélek már fogantatásakor betöltötte, és kegyelemmel teljessé tette. *Második Pünkösdje* csodálatos, szüzi foganása, amikor a Szentlélek erejéből méhébe fogadja Isten egyszülött Fiát. *Harmadik Pünkösdje* pedig az lesz, amikor Jézus mennybemenetele után együtt imádkozik az apostolokkal, s Krisztussal való egyedülálló kapcsolata, mely a Szentlélekben áll fenn, rájuk is kiárad, s rajtuk keresztül mindazokra, akik hisznek Jézus Krisztusban és megkeresztelkednek.

Szűz Mária tehát nemcsak Jézus Krisztus emberi, fizikai testét foganta a Szentlélektől és hozta világra, hanem Titokzatos Testét is hordozza Jézus fogantatásától Pünkösöd napjáig, amikor mintegy világra szüli az Egyházat.

Ennek a misztériumnak elővételezése ez a jelenet, ahol Jézus a szeretett tanítvány személyében az **összes tanítványt és minden embert Mária gondjaira bíz**. Mert bár fizikai értelemben a tanítvány fogadta a házába Máriát, valójában a Szent Szűz fogadta be János apostolt hitének csodálatos, Istenre hangolt, ártatlan és tiszta világába, mely egyedül volt Isten tetteihez méltó hit a földön.

A Szeplőtelen Szűz és a szeretett tanítvány azok, akik mindenki másnál közelebb voltak Jézushoz ezen a földön. Mária karjában tarthatta és magához szoríthatta a Magasságbeli örök Fiát, János pedig hallgathatta az Üdvözítő istenemeri szívének dobogását az utolsó vacsorán. És most együtt állnak a kereszt alatt, s hallják Jézus végrendeletét, melyben létrehozza Mária és a tanítványok között azt a szövetséget, mely nem a testen és a véren alapszik, hanem a hit és a Lélek által az ő Titokzatos Testében áll fenn.

Ezért majd Krisztus dicsőséges feltámadásának is ők lesznek első tanúi, akiknek szívében anélkül születik meg a húsvéti hit, hogy látnák a megdicsőült Urat. Mária hite nem kívánt bizonyítékot, mert ő az a boldog ember, aki hitt annak beteljesedésében, amit Isten mondott neki (vö. *Lk 1,45*). A Szent Szűz nem látta azt sem, amint az örök Ige alászállt az ő méhébe, de hitt az angyal szavának, s íme, igazolódott a hite, amikor a betlehemi barlangistállóban világra szülte és pólyába takarva jászolba fektette elsőszülött fiát. A szeretett tanítványnak sem kell látnia a feltámadott Urat, elég megpillantania - a fogantatás és születés ellenpontjaként – a halott test helyén a besüppedt lepleket, hogy lásson és higgyen (vö. *Jn 20,5-9*).

Gondoljuk csak tovább: Ahogy a pólyák arról tanúskodtak, hogy Isten Fia vállalta értünk az emberi létezés kötelekeit és kötöttségeit, úgy a sírban hagyott leplek majd azt jelzik, hogy az élet, amelyet Jézus hozott nekünk, szabad minden földi kötelektől, mert élő közösség az Atyával és egymással. Ezt a közösséget hordozza a Szent Szűz és a szeretett tanítvány hite, mely nélkül áthidalhatatlan szakadék, rémületes, soha be nem gyógyítható szakadás maradt volna a kereszt és a feltámadás között.

Barsi Balázs OFM: „Jézus 33 szava” c. könyvéből részlet

Ómagyar Mária-siralom (XIII.századból)

(részlet – a mai értelmezés szerint)

Ó én édes uracskám,
Egyetlen egy fiacskám!
Síró anyát tekintsed,
Bújából kinyújtsad [kihúzzad]!
Szemem könnytől árad,
És keblem bűtől fárad.
Te véred hullása
Én keblem alélása.
Világ világa,
Virágnak virága!
Keservesen kínszatól,
Vas szegekkel veretel.
Ó nekem, én fiam,
Édes mint a méz! [Édesb méznél?]
Szegényül [szégyenül?] szépséged,
Véred ürül [patakzik] vízként.
Siralmam, fohászkodásom --
[ezekkel] Terjed [mutatkozik] kívül

Én keblemnek belső bújja,
Mi soha nem hül (enyhül)
Végy halál engemet,
Egyetlenem éljen,
Maradjon uracskám,
Kit a világ féljen!

A szeretet hullámhosszán: Állat és angyal között

2014. július 27. vasárnap 12:00

*Szabó Ferenc jezsuita a Vatikáni Rádióban futó sorozatában a családdal foglalkozó októberi püspöki szinódusra készülve a személyesség–szerelem–házasság kérdéseit érinti a keresztény antropológia és teológia szemszögéből. A **második** részt közöljük.*

„Az ember se állat, se angyal, a baj ott van, hogy aki angyalt majmol, állattá alakul.” Blaise Pascal híres mondását sokat kommentálták, főleg azok, akik – joggal – a hajdani keresztény (kissé janzenista, puritán) szexuális erkölcsi felfogást és annak gyakorlatát bírálták – akár egyháziak, akár világiak viszonylatában.

Napjainkban, az utolsó fél évszázadban – az ún. „nyugati világban” – az ellenkező végletbe estek, főleg az újabb nemzedékek: egyre inkább a szexuális szabadosság, a házasság nélküli együttélés, illetve a házasságok és a családok szétesése tapasztalható. (Nem is szólva most a „gay-kultúra” és a „gender-teória” terjedéséről.)

Krisztus tanítványai számára egészen csak az a tiszta, akinek a szándéka, szíve is tiszta. A keresztény, mint mindenben, itt is Isten akaratát keresi, Isten jelenlétében jár el, a lélek szerint él. A testet a Szentlélek templomának tekinti, a szexualitást relativizálja, miként minden más földi valóságot. Várja a test feltámadását és az örök életet. A keresztény tehát nem bálványozza a testi élvezeteket: nem istene a has vagy a szex; hiszen „Isten országa:… igazságosság, béke és öröm a Szentlélekben” (Róm 14,17).

Testben való létünk

II. János Pált idézem (Familiaris consortio, 1982): „*A nemiség, mely által a férfi és a nő a házastársakra jellemző cselekedetekkel kölcsönösen odaadják magukat egymásnak, egyáltalán nem biológiai tény csupán, hanem az emberi személy legbensőbb magvát érintő valóság.*” Testünk megmutatja nekünk, hogy kik vagyunk, és azt is, kiknek kell lennünk.

Keresztény nézőpontból a férfivá és nővé teremttségünk „szentségi” valóság: transzcendensnek, szelleminek, sőt isteninek a testi jele. (Idézi Christopher West: Boldogságkeresés és szexualitás. A test teológiája. Kairosz, 2014, 20-21.)

A nemiség – amely mindig mindenkit meghatároz – vagy inkább: a nemileg meghatározott test a személy kifejezése a világban, a „nyelvezet” a másokkal való kapcsolatban: az arc, a testmozgás, a férfi és a nő megjelenése „beszédese”, nem is szólva a szerelem különböző, komplementáris, egymást kiegészítő nyelvezetéről. Nem pusztán a szexuális kapcsolatok (szerelem/házasság), illetve a családi és rokonsági viszonyok, hanem egyáltalán pszichénk, magatartásunk, örömeink és fájdalmaink, az életkorok, az öregedés, a társadalmi élet számos szokása és „rituáléja”, „szimbolizmusa” mind-mind különböző a férfi és a női egzisztenciában.

Természetesen mindez áll a cölibátusban élőkre is, hiszen a szexuális kapcsolatokon túl (ami itt hiányzik), a nemiség szinte minden mozzanatban és síkon megnyilatkozik ösztönös vágyaktól a szerelmi vágyakon keresztül, az elfojtott vagy kielégített gyönyörig, a tekintettől és kézfogástól, a flört ezer változatán át, a szublimált szexualitásig vagy az elfojtásból eredő neurózisokig, illetve a kiegyensúlyozott barátságig, a szolgáló szeretetig vagy a kreatív és termékeny, boldogító (házastársi) szerelemig.

Ezeknek a „hálózatoknak” rácsa mögött húzódik meg és „érvényesül” a személyi szabadság. Világos, hogy a – valláserkölcsei megfontolásoktól eltekintve is – az ember a társadalomban számtalan szokáshoz, írott és íratlan törvényhez alkalmazkodik, tabuk és elfojtások korlátozzák szabadságát, még az öröklött hajlamok, a kényszerű helyzetek többé-kevésbé determináló hatásain túl is. Az igazi szabadság a szeretetből fakad és a szeretet felé tendál, irányul; de lendületét számtalan tényező fékezi. Ezt tudatosítanunk kell, ha realisták akarunk lenni.

Valaki szellemesen így jellemezte a modern ember irrealizmusát, aki nem akarja elfogadni korlátait (végességét), és nem akar áldozatot hozni a nagyobb lelki szabadságért: „Keres, anélkül, hogy találni akarna; fogyni akar, anélkül, hogy lemondana a jó ételekről; szeretkezni akar, de gyermeket nemzeni nem; társadalomban akar élni súrlódások nélkül; atyának nevezi magát, anélkül, hogy valakinek fia lenne; próféta akar lenni minden kellemetlenség nélkül. A koffeinmentes kávé lehetne a jelképe.”

Mindez nem idegen témánktól, hiszen az igazi realizmus, vagyis a valódi emberi állapot felmérése elengedhetetlen, amikor a szerelem és a házasság valóságát és misztériumát vizsgáljuk, amely titok – hitünk szerint – végső soron az Isten és ember közötti viszonyba kapcsolódik. A hívő állapota nem tiszta szabadság, éppen mivel testben él; a végesség és a bűn korlátai között tevékenykedik. (Félreértés ne essék: a test nem azonos a bűn forrásával!) Vállalnunk kell az emberi állapotot, testünket, természetünket, végességünket, mindazt, amit a születéssel (teremtéssel) kaptunk, és szabadon befejezve teremtésünket meg kell valósítanunk személyiségünket, illetve emberi és keresztény hivatásunkat.

Előző alkalommal megállapítottuk: A hívő ember Isten Országának a kibontakozását készíti elő a teremtés befejezésével, a világ humanizálásával: tehát azzal, hogy a testet és a szexualitást a szeretet kifejezésévé teszi.

Igyekeznek gyógyítani a betegséget, enyhíteni a nyomort, előmozdítani az igazságosságot és a szolidaritást. Mindezt az ítélő Krisztus szavaira gondolva teszi: „Amit e legkisebb testvéreim közül egynek is tettetek, nekem tettétek” (Mt 25-40). A fejlődés előmozdítása elválaszthatatlan az evangelizálástól, hirdetik újabban a pápák; a szeretet gyakorlati kifejezése a szolgálat, a szolidaritás és az igazság előmozdítása.

Mindezt alkalmazhatjuk a testben való egzisztenciára, a munka és pihenés, a sport és az egészségvédelem, a szexuális és a házasság különböző szempontjaira, egyszóval mindarra, ami emberibbé, szabadabbá, Isten kegyelmével szemben nyitottabbá teszi az embert. Az ember Isten képmása, ezért képes párbeszédet folytatni Vele, vagyis hittel válaszolni szavára (amely kinyilatkoztatásban fejeződik ki, de a lelkiismeret szaván keresztül is hívja az Úr); képes befogadni a feltámadt Krisztus Lelkét.

A katolikus tanítás szerint az ember belső egyensúlya az ősbűnnel megromlott: az értelem elhomályosult, az akarat rosszra hajló lett, amint a katekizmusban tanultuk. Bármint legyen is az „eredeti” (vagy áteredő) bűn teológiai értelmezése, hinnünk kell, hogy a belső meghasonlottság gyökere valami ősi katasztrófa (Róm 5). Az egyensúlyt Krisztus Lelke erejében állíthatjuk helyre: a Lélek az igazság, a Lélek a szabadság és a szeretet, a belső béke és öröm forrása. A Lélek világában (emberekben) való működése révén bontakozik ki Isten országa. A keresztség bekapcsol bennünket Krisztus Testébe (az Egyházba); a bérmlásban a Szentlélek felken bennünket, hogy tanúságot tegyünk a kibontakozó isteni életről. A házasság szentségében maga a szexuális kapcsolat, a házastársi aktus lesz a kölcsönös önátadás jele, a hívők számára pedig Krisztus és az Egyház szeretetkapcsolatát jeleníti meg (vö. Ef 4,21,33; Mt 1,1-12). Az Istennek szentelt szüzesség vagy megtartóztatás (cölibátus) viszont arról tanúskodik, hogy „*ez a világ elmúlik*” (IKor 7,31), tehát relativizálja a szexualitást, amelynek a végső időkben, a feltámadás után már nem lesz meg a mostani közvetítő szerepe (vö. Mt 22,29-33).

Testi létünket a teremtés és a megváltás fényében kell szemlélnünk, hogy ez az új látás segítsen bennünket a helyes cselekvésben, a világ humanizálásában, a test átszellemiesítésében és „perszonalizálásában”. Mert a kegyelem az emberi személyen (a szellemi-testi lényen) keresztül hat a világra, amely az üdvösség drámájának a színtere. Testemet – jó és fogyatékos „adottságaival” – elfogadom mint a Teremtő ajándékát.

Szüleimet, természetemet nem én választottam, kaptam; de az adottságot a hitben Isten ajándékának tekintem és világban való jelenlétem, a másokkal és Istennel való kapcsolatomban „kifejezésévé”, szabadságom közvetítőjévé tehetem.

A keresztény aszkézishez tartozik tehát először is, hogy elfogadjuk testünket /nemünket. Testünk egyszerre lehet a gyönyör (élvezet) és a fájdalom forrása. A gyönyörkeresés (evés-ivás, szexuális élvezetek) terén igen gyakori a szélsőségesség, mértéktelenség. Természetesen szükségünk van önfegyelemre, az ösztönök fékezésére, a szenvedélyek mederbe terelésére. A libido (tágabb értelemben vett szexualitás) elsőrendű energia, de nehéz „féken tartani”; aki nem hivatott a házasság életre, szublimálhatja, vagyis beállíthatja szellemi célokra, vagyis mások, illetve Isten szolgálatának mozgatójává – az önátadás és a szeretet kifejezésévé – avathatja. Az emberben folyton ösztönös erők, vágyak, félelmek, elfojtott agresszivitások dolgoznak. A keresztény aszkézis célja az, hogy az ember eljusson a szabadságra és egy bizonyos egyensúlyra a „szex” és a „szív” közötti feszültségben is, hogy megtehesse Isten akaratát. Az újpogány hedonizmus és szex-őrület, illetve a másik oldalon egy bizonyos manicheizmus és janzenizmus képviselik a végleteket. „Ni ange, ni bête”, hangoztatta Pascal az angyal és az állat között vergődő emberről. Kétségtelen, hogy a janzenista Pascalt és már korábban egy bizonyos (puritán) protestantizmust erősen befolyásolta a meglehetősen pesszimista Szent Ágoston, a fiatal Ágoston.

A janzenista és puritán nevelés hatásait például Lisieux-i Szent Teréz életében is megfigyelhetjük. Jellemző az a bizalmas közlés, amelyet betegágyán tett nővérének: „Testem mindig zavart engem, nem jól éreztem magam benne... egészen kiskoromban már szégyenkeztem miatta.”

Természetesen ez a vallomás nem vet árnyat a fiatal kármelita hősies életszentségére, aki nemcsak a tüdőbaj miatti „kisebbedést” vállalta nagy türelemmel, hanem átélte a hitellenes kísértés éjszakáját is: a „bűnösök asztalához” ült, hogy engeszteljen a hitetlenekért.

A keresztény aszkézis nem pusztá tréning, merő voluntarizmus, hanem a hit, a remény és a szeretet gyakorlása is egyben. Az „ingyenesség idején” – az eszmélődés, az ima, a barátság, a pihenés alkalmával – igyekszünk jobban megismerni önmagunkat, elfogadni „adottságainkat” (jó és kedvezőtlen jellembeli tulajdonságainkat egyaránt), vállalni az örömeiket és szenvedéseiket úgy, hogy egyre nagyobb szabadsággal, Isten akaratát keresve, hivatásunkat teljesítve „testet adjuk hűségünknek”.

Vagyis naponta megküzdünk azért, hogy egy kicsit humanizáljuk önmagunkat és a világot. Ne a test, hanem a Lélek szerint járjunk, írja Szent Pál, reménykedve várva „testünk megváltását”, a végső megdicsőülést (Róm 8).

Magyar Kurír

I. Téma: Szent Lajos lelki élete [1]

„Fordítsd életedet Isten felé”

„Drága fiam, a legelső tanításom az, hogy szeresd Istenedet teljes szivedből, minden erődből, mert e nélkül senki, semmit sem ér.”

(Szent Lajos fiának írt lelki végrendeletéből)

"Furcsák az emberek; bűnként róják fel nekem, hogy szorgalmasan imádkozom, ellenben egy szót sem szólnának, ha órákon keresztül kártyáznék, vagy kockáznék, vadállatok nyomában járnék, vagy madarakra vadásznék.

"(Joinville Szent Lajosnak tulajdonítja)

TÖRTÉNELMI HÁTTÉR: „SZENT LAJOS – EGY KIRÁLYI IMÁDKOZÓ”

Szent Lajos sokat imádkozott. Minden nap szentmisén vett részt, a szent zsolozsmát (breviáriumot) imádkozta, és hosszú időket töltött imádságban. Amikor csak lehetősége nyílt rá, visszahúzódott a ciszterci apátságba Royaumontba, hogy Istennel való egységét mélyítse meditációban és imában, és mindezen megújulás közben még gyakrabban „induljon ki a „Evangéliumból az életre, és az életről az evangéliumba”

A belső élete abban a vágyban gyökerezett, hogy kövesse Krisztust, és hogy egyesüljön vele a kereszty gyalázatáig. Folyamatosan kereste a tanulás lehetőségét, élvezettel hallgatta a teológusok tanítását. Szívesen fogadta asztalánál Szent Tamást (Aquinoi) és Szent Bonaventúrát.

Szent Lajos erősen tudatában volt a bűnnek és az isteni irgalmasságnak; édesanyja, Kasztíliai Blanka mondta neki: "Fiam, én szeretlek, Isten UTÁN, jobban, mint minden mást, de én inkább látnalak holtan, mint bűnösnek egyetlen halálos bűn következményeként?" Minden héten gyónt, és a testét komoly aszkézisnek vetette alá. Nagylelkű alamizsnát is adott a szegényeknek, akiket szívesen szolgált személyesen.

LELKIPÁSZTORI SZEMPONT: "A BELSŐ ÉLET KIHÍVÁSA"

Az evangélium az alapja Szent Lajos, és minden igaz keresztyen belső életének. Szent Lajos gyakran elmélkedett Isten Igéjén, és soha nem hagyott ki egyetlen alkalmat, hogy azt magyarázzák neki.

Ha nem tudjuk imádkozni a zsolozsmát (hórák), ahogy Szent Lajos tette, akkor legalább gondosan kapcsoljuk életünk óráit Jézus húsvéti órájához. Tegyük meg, hogy minden napon legyen egy pillanat az imádságra, a közösségre Krisztussal, és szívünk kitárására a Szentlélek felé. Emlékeztünkbe idézzük, hogy a bűnt megerősíti az imádságot, és erónket a szegények szolgálata felé irányítja (*Ált. Konst. 13,3; 15,3*).

Használjuk azokat az eszközöket, amelyeket az Egyház ad nekünk, hogy Isten és felebarátaink felé a szeretetet növeljük: az Eucharisztia táplálja az életünket, és végső értelmet ad minden kötelezettségvállalásunknak. A kiengesztelődés szentsége visszaállítja a kapcsolatunkat Isten és mások felé. (*Regula, 7. pont*).

SZENT LAJOSTÓL NAPJAINKIG

Csoportmunka: válassz az alábbi kérdésekből, hogy segítse a gondolatok cseréjét

A lelki élet

Szent Lajosnak sikerült összeegyeztetnie királyi feladatait a keresztyenség buzgó és intenzív gyakorlásával. Milyen teret engedünk a gyakran elfoglalt mindennapi életünkben belső imaéletünknek? (*Lásd Regula 8. pont*)

Különböző feladatokat vállalunk fel: család, hivatás, klubok és egyesületek ... milyen eszközöket tudunk használni ahhoz, hogy kívülről nézve ezeket a kötelezettségvállalásokat a valódi fényükben lássuk? Hogyan segíthetünk a fiataloknak, hogy felfedezzék belső lelki életüket ? (*Lásd Ált. Konst. 8,2*)

A szentségek

Szent Lajos gyakran és intenzíven vett részt az Eucharisztia és a kiengesztelődés szentségében: ezek a szentségek hogyan táplálják a hitemet és keresztyen elkötelezettségemet? Hogyan tudom ezt megvilágítani azoknak, akik közel állnak hozzám?

Képzés (Vallási/lelki oktatás)

Mindig szem előtt tartva a teológusok tanítását, Szent Lajos nagy jelentőséget tulajdonított hitünk megértésének. Nem érezzük mi is ezt az igényt, hogy elmélyítsük a hitünk megértését? Mit tehetünk azért, hogy jobban megértsük a hitünket, és gyökereztessük az Ő Igéjében ? (*Regula, 4. pont, Ált. Konst. 8,2*)

Ávilág

Szent Lajos nem nagy figyelmet szentelt annak, hogy hogyan jelenik meg mások számára, de ugyanakkor arra törekedett, hogy igaz legyen Isten szemében. Mikor és hol sikerül legyőznöm magamban a "jó látszat" kívánságát? Mi tud engem abban segíteni, hogy megszabaduljak a félelemtől, hogy mások hogyan látnak engem?

Krisztus követése

Szent Lajosban különös vágy égett, hogy közösségben legyen a szenvedő Krisztussal. Mit jelent számomra, hogy egységben élni a szegény és megfeszített Krisztussal?
(lásd Regula 10. pont, Ált. Konst. 10.)

ÉLNI A II. VATIKÁNI ZSINAT SZERINT

Hallgassunk az Egyház bennünk a visszhangzó hívására és meghívására, és válasszuk a jövő hónapra, a megtérés útját, egy pontot, amelyre megkeresztelt keresztényekként összpontosíthatjuk életünket. Beszéljétek meg a kiválasztott gondolatot a testvéri közösségekben.

„Mivel az Egyház egész apostolkodásának forrása és kiindulópontja Krisztus, az Atya küldötte, nyilvánvaló, hogy a világiak apostolkodásának termékenysége attól függ, hogy mennyire eleven a kapcsolatuk Krisztussal, az Úr szava szerint: "Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz, hisz nélkülem semmit sem tehettek" (Jn 15,5).

Ezt a Krisztussal bensőleg egyesült életet az Egyházban minden hívő rendelkezésére álló lelki források táplálják, főként a szent liturgiában való tevékeny részvétel;

a forrásokból a világi híveknek úgy kell meríteniük, hogy miközben az élet rendes körülményei közt becsülettel teljesítik kötelességeiket, életük ne szakadjon el Krisztustól, hanem épp ellenkezőleg, Isten akarata szerint végzett munkájuk által, erősödjék a vele való egységük. Ezen az úton a világi hívek a nehézségek okos, türelmes legyőzésére törekedve szívesen és örömmel haladjanak előre az életszentségben. Sem a családért való fáradozásnak, sem bármilyen világi foglalkozásnak nem szabad kívül esnie lelki életük körén, az Apostol szavai szerint: "Akár mondtok, akár tesztek valamit, tegyetek mindent Urunk Jézus nevében, így adjatok hálát általa Istennek, az Atyának"

(Kol 3,17). [2]

ÉLNI AZ EVANGÉLIUMOT (Mt 6, 1-18)

„Ügyeljétek, hogy a jót ne az emberek szeme láttára tegyétek, azért, hogy lássanak benneteket. Így semmi jutalom nem vár rátok mennyei Atyátoknál. Amikor tehát alamizsnát adsz, ne kürtöltess magad előtt, mint a képmutatók teszik a zsinagógában és az utcán, hogy dicsérik őket az emberek! Bizony mondom nektek: megkapták jutalmukat. Te úgy adj alamizsnát, hogy ne tudja a bal kezéd, mit tesz a jobb. Így alamizsnád titokban marad, és Atyád, aki a rejtekben is lát, megjutalmaz.

Amikor imádkoztok, ne tegyetek úgy, mint a képmutatók, akik az emberek szeme láttára szeretnek imádkozni a zsinagógában meg az utcasarkon, hogy mutogassák magukat!

Bizony mondom nektek: megkapták jutalmukat. Te, amikor imádkozol, menj be a szobába, zárd be az ajtót, s imádkozzál titokban mennyei Atyádhoz! S mennyei Atyád, aki a rejtekben is lát, megjutalmaz.

Amikor imádkoztok, ne szaporítsátok a szót, mint a pogányok, akik azt hiszik, hogy ha ömlik belőlük a szó, nyomban meghallgatásra találhatnak! Ne utánozzátok hát őket! Tudja a ti Atyátok, mire van szükségetek, mielőtt még kérétek. Ti így imádkozzatok: Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a neved, jöjjön el az országod, legyen meg az akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, s bocsásd meg a vétkeinket, amint mi is megbocsátottunk az ellenünk vétkezőknek. És ne vígy minket kísértésbe, hanem szabadíts meg a gonosztól. Ha megbocsátjátok az embereknek, amit vétettek ellenetek, mennyei Atyátok is megbocsát nektek. De ha nem bocsátok meg az embereknek, Atyátok sem bocsátja meg bűneiteket.

Amikor böjtöltök, ne öltsetek olyan ábrázatot, mint a képmutatók, akik komorrá változtatják arcukat, hogy lássák böjtölésük! Bizony mondom nektek: megkapták jutalmukat. ¹⁷Te, amikor böjtölsz, kend meg fejedet és mosd meg arcodat, ¹⁸hogy ne lássák rajtad az emberek, hogy böjtölsz, hanem csak Atyád, aki a rejtekben is ott van! Akkor Atyád, aki a rejtekben is lát, megjutalmaz.

---

[1] Forrás: <http://www.catholique78.fr/8-themes-approfondir-0010200>. A témát átalakítottuk a Versailles-i Püspökség szíves engedélyével.

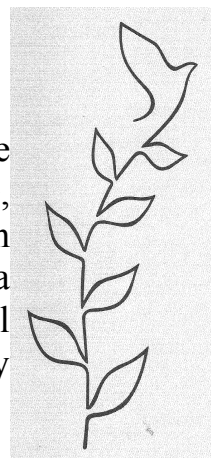
[2] A II. Vatikáni Zsinat *APOSTOLICAM ACTUOSITATEM* kezdetű dekrétuma a világi hívek apostolkodásáról, §4

Fordította: Celler Zsuzsa ofs.

Szent Ferenc:

MEGÁLDJA TESTVÉREIT HALÁLA ELŐTT

Akkortájt és ugyanabban a cellában, ahol Szent Ferenc e szavakat Bonaventura úrnak mondta, egyszer késő este történt vele, amikor gyomorbetegsége miatt hánynia kellett, hogy a hányásban való nagy erőlködés miatt vért hányt. És egész éjszaka, egészen a matutinum órájáig hányt így. Mikor társai látták, hogy betegségéből eredő gyöngesége és fájdalma miatt már csaknem meghal, nagy szomorúsággal és könnyhullatással így szóltak hozzá:

„Atyánk, mi lesz így velünk? Áldj meg bennünket és többi testvéreidet! Hagyd testvéreidre akaratodnak valami emlékét, hogyha az Úr ki akar téged szólítani ebből a világból, a testvérek mindig mondhassák és emlékezetükben tartsák: „Atyánk ezeket a szavakat hagyta halálakor fiaira és testvéreire.”

Erre azt kérte tőlük: „Hívjátok ide Pratói Benedek testvért!” Ez a testvér pap, okos, szent életű és régi rendtag volt, aki időnként abban a cellában Szent Ferencnek misézett, mert bár beteg volt, mégis amikor csak tehetett, mindig készségesen és áhítattal misét kívánt hallgatni.

Mikor az illető testvér odament hozzá, ezt mondta neki Szent Ferenc: **„Írd, miként áldom meg összes testvéreimet, akik a Rendben vannak, és akik majd lesznek egészen a világ végéig.”**

Szokása volt ugyanis, hogy a káptalanokon, mikor a testvérek egyszerre összegyűltek, a káptalan végén mindig megáldott és feloldozott minden jelen lévő testvért, meg a többieket, akik a Szerzetben voltak, és megáldotta mindazokat is, akik a Rendhez ezután fognak csatlakozni. De nemcsak a káptalanokon, hanem azon kívül is gyakran meg szokta áldani az összes testvért, akik akkor a Rend tagjai voltak, és akik majd azok lesznek. Majd így folytatta Szent Ferenc:

„Mivel erőtlenségem és fájdalmam miatt nem bírok beszélni, röviden ebben a három mondatban nyilvánítom ki testvéreimnek akaratomat: Tudniillik hogy az áldásomra és a végrendeletemre való emlékezés jeléül mindig szeressék egymást, mindig szeressék és becsüljék Úrnőket, a szent Szegénységet, valamint, hogy mindig legyenek hűek és vessék magukat alá az anyaszentegyház prelátusainak és összes papjának.”

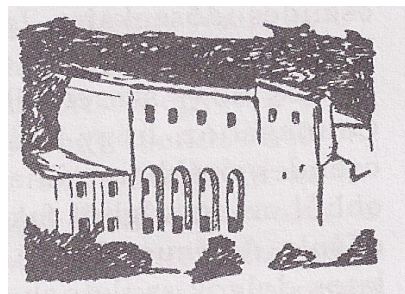
Inteni szokott ugyanis, hogy a testvérek féljenek és óvják magukat a rossz példa adásától. Azonfelül megátkozott mindenkit, aki helytelen és rossz példájával arra ingerelte az embereket, hogy szidják a Rendet, a testvérek életmódját meg a szent és jó testvéreket is, akik emiatt szégyenkeznek és elcsüggednek.

(Assisi Szent Ferenc perugiai legendájából XVII. fejelet)

Carcerit Assisiből elindulva a Porta Cappuccini-n keresztül érhetjük el. Ferenc gyakran visszahúzódott ide az erdő csendjébe, hogy a szemlélődésből és a imából új erőt merítsen küldetéséhez, az emberek felé végzett szolgálatához.

Kis plaketten olvasható felirat Carceri-ben:

**„SZERETETT CARCERI -
Isten itt arra vár, hogy
a teremtett világ
csendjében,
Előtte állásunkban
lelkünkkel találkozhasson,
és egybeforrhasson velünk. „**

Urunk, add, hogy orcádat kereshessük, hogy Annak ragyogó fényében lelkünk meggyógyulhasson.
(részlet M. Basilea Schlink: *Szent Ferenc világa*)

Mécs László:

FÉNYT HAGYNI MAGUNK UTÁN!

Az élet örök búcsúzás.
Ó bár csak tudnánk távozáskor
fényt hagyni, mint a Messiás,
belészeretni az szívekbe,
apostolokba, mártírokba,
hogy átadják a századoknak,
a századok az ezredeknek!
Fényt hagyni, mint a Messiás!

Vagy legalább, mint az anyák,
kik egyre jobban megragyognak,
minél sötétebb lesz az éj,
és minél jobban porlanak
a bánat-barna hant alatt.
Fényt hagyni, mint a jó anyák.

Vagy legalábbis, mint a Nyár,
amely almákba és diókba
szerette édes álmait,
és édességével világít
a hosszú, hosszú tél alatt.
Fényt hagyni, mint a drága Nyár.

Vagy legalábbis, mint a Nap,
melyet elnyelt az alkonyat,
de a legbúsabb éjben is
világít még a gyöngyvirágban,
a liliomban, mécsvirágban.
Az életünk olyan tünékeny.
Ó szent fényt hagyni volna jó!

*A Ferences Világi Rend Képzési levele. Megjelenik kéthavonta.
„Ingyen kaptátok, ingyen adjátok.”
Kiadja a FVR Országos Tanácsa belső használatra.
1024 Budapest, Rómer Flóris u. 4.
Összeállította: Hammer Péterné Katalin FVR*